

امپراتوری فراموش شده

ترجمه و تألیف : بهنام محمد پناه

سبزان

سرشناسه : محمدپناه، بهنام، ۱۳۵۴-
 عنوان و پدیدآور : امپراتوری فراموش شده / تألیف و ترجمه: بهنام محمدپناه.
 مشخصات نشر : تهران: سبزان، ۱۳۸۸.
 مشخصات ظاهری : ۱۵۲ ص.: مصور، نقشه
 شابک : 978-600-5053-91-5
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 موضوع : ایران - تاریخ - هخامنشیان، ۵۵۸-۳۳۰ ق.م
 رده‌بندی کنگره : ۱۳۸۸ الف ۲۳۳ م / DSR ۲۱۹
 رده‌بندی دیویی : ۹۵۵/۰۱۴
 شماره‌ی کتابشناسی ملی : ۱۶۹۲۱۹۵

انتشارات سبزان

میدان فردوسی - خیابان فرصت - ساختمان ۵۴ تلفن: ۸۸۳۱۹۵۵۸-۸۸۸۴۷۰۴۴

امپراتوری فراموش شده

- گردآوری و ترجمه: بهنام محمدپناه
- ناشر: سبزان
- حروف‌چینی، صفحه‌آرایی، طراحی و لیتوگرافی: مجتمع خدمات چاپ امید
۸۸۳۴۸۹۹۱-۸۸۳۰۳۵۷۲
- نوبت چاپ: اول - ۱۳۸۹
- تیراژ: ۲۰۰۰ جلد
- قیمت: ۶۰۰۰ تومان
- چاپ و صحافی: نشانه - جدی

فروش اینترنتی و online از طریق سایت آی‌آی‌کتاب www.iiketab.com

ISBN: 978-600-5033-91-5

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۳۳-۹۱-۵

فهرست

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار
۳	تاریخ امپراتوری هخامنشی (۵۵۰ تا ۳۳۰ پیش از میلاد)
۱۵	کاخ‌های هخامنشیان
۱۶	مجموعه کاخ‌های شوش و تخت جمشید
۲۰	ملت‌های امپراتوری
۲۳	کاخ تَچَر
۲۳	کاخ صد ستون
۲۴	کاخ سه دروازه
۴۳	جام‌ها، ریتون‌ها و جواهرات سلطنتی
۵۰	ریتون‌های هخامنشی
۵۱	جواهرات و زیورآلات
۸۹	لوح‌های سفالی، مُهرها و سکه‌ها
۹۲	مهرهای سلطنتی
۹۵	سکه‌ها
۱۱۳	آیین‌های مذهبی و خاکسپاری
۱۱۹	جشن‌های مذهبی
۱۲۲	تساهل دینی
۱۲۳	مذهب ایرانیان بعد از هخامنشیان
۱۲۳	رسوم خاکسپاری و تدفین
۱۲۹	حمل و نقل و جنگاوری
۱۳۰	وسایل حمل و نقل
۱۳۱	اسب و ارايه
۱۳۱	کشتی‌ها و قایق‌ها

۱۳۲		ارتش هخامنشیان
۱۳۳		پیاده نظام
۱۳۳		تجهیزات پیاده نظام
۱۳۴		سواره نظام
۱۳۴		تجهیزات سواره نظام
۱۳۵		ارابه‌های داس‌دار
۱۳۶		گردونه‌ها
۱۳۶		آرایش جنگی
۱۳۷		سازمان نوین
۱۳۸		نیروی دریایی
۱۳۹		لباس و تدارکات
۱۴۰		خبررسانی و ارتباط
۱۴۰		بازرسان شاه
۱۴۰		انضباط
۱۴۱		میراث ایران باستان

پیشگفتار

تمدن ایران عصر هخامنشی، نقطه اوج تمدن ملتی است که نخستین امپراتوری جهان باستان را ساخت و شکل داد. این تمدن موفق شد در مدتی کمتر از یکصد سال، حاصل جمع تمامی تمدن‌های پیشین و مجاور خود را به صورت ترکیبی عالی، معتدل و متوازن درآورد و این الگو را از هند تا لیبی و یونان بگستراند. بدیهی است تمدن هخامنشی بر مبنای باورها و نظام خاص خود عمل می‌کرد و بی آنکه در تغییر شکل تمدن‌های سرزمین‌های فتح شده و جایگزینی خود اصراری بورزد، قادر شد جهانی چند فرهنگی را شکل داده و اداره کند. سازمان نظامی و اداری هخامنشیان و تساهل آنان در برابر فرهنگ‌های از جنس و نوع دیگر نظیر بابلی‌ها، مصری‌ها و یونانیان امکان آشتی و گفتگوی تمدن‌ها را فراهم آورد. رعایت حقوق مردمان گوناگون و حمایت از بازرگانی و خودداری از کینه‌ورزی‌های قومی و نژادی، بستر اصلی چنین مفاهمی شد و مظهر و نماد این تفکر، به صورت معماری شکوهمند شوش و تخت جمشید درآمد که در هر گوشه آنها می‌توان به تعامل میان ملل متنوع پی برد. هنر هخامنشی آمیزه‌ای است فرهمند، چند وجهی، نجیب و ملایم و ظریف، و در عین حال بسیار عظیم و پراهمت. وقاری برآمده از قدرت و عظمت و اعتماد و خودباوری، هنر هخامنشی نه از دشمنی و کشتارستایی آشوریان نشانه‌ای دارد و نه از مرگ‌اندیشی مصریان و البته نه از آزادگی و مردم‌گرایی یونانیان.

نمایشگاهی تحت عنوان: "امپراتوری فراموش شده: دنیای ایران باستان" که در اوایل سال ۲۰۰۶ میلادی در موزه بریتانیا افتتاح شد، قصد داشت تا وجوه مختلف تمدن ایران هخامنشی را از معماری، زبان، خط و فلزکاری تا حمل و نقل، زرگری و هنر حجاری به نمایش بگذارد و به نوعی، جایگاه دریغ شده این تمدن عظیم را بازسازی کرده و حقوق نادیده آن را به دنیای امروزی به جای آورد.

شاید انتخاب نام فراموش شده برای امپراتوری هخامنشی چندان خوشایند نبوده، اما توضیحات دکتر جان کرتیس، مدیر بخش خاور نزدیک موزه انگلیس، در این باره تا حدودی قانع کننده است: انتخاب این عنوان به معنای فراموش شدن فرهنگ و تمدن باستانی ایران و میراث آن توسط مردم آن سرزمین یا کشورهای منطقه نیست، بلکه گوش‌زدی است به غرب. سالهاست که جهان و خصوصاً غربی‌ها، تمدن ایران باستان را از نگاه مخدوش دشمنانش و از زبان مورخان یونانی و رومی شناخته‌اند، اما اکنون زمان

آن رسیده است که دنیا اهمیت و چهره حقیقی این تمدن درخشان و فراموش شده را بشناسد و در نگرش ناقص و منفی خود نسبت به ایران پیش از اسلام بازنگری اساسی صورت دهد. ما امیدواریم که برپایی این نمایشگاه و نمایشگاه‌های مشابه در سراسر جهان بتواند بخشی از غبار فراموشی و تحریف ناشی از غرض‌ورزی‌های یونانیان را از تاریخ ایران عصر هخامنشی بزداید.

در برگزاری این نمایشگاه، سه موزه بریتانیا، ایران باستان و لوور پاریس مشارکت داشتند و بیش از چهارصد اثر از آثار خود را در این تالار به معرض نمایش درآوردند. همچنین دانشگاه کالیفرنیا نیز در مشارکتی فعال به گردآوری مقالات مختلف برای انتشار کتابی نفیس با همین عنوان مشغول شد. کتاب "امپراتوری فراموش شده" که چندی است به زبان انگلیسی روانه بازار شده، شامل نوشتارهای خواندنی همراه با تصاویر متنوع درباره جنبه‌های گوناگون تاریخ، فرهنگ، مذهب و جامعه هخامنشیان است.

میل به شناختن و شناساندن هر چه بیشتر جنبه‌های تمدن‌های باستانی کشورمان و نیز شور و اشتیاق نسل جوان در یافتن فرهنگ اصیل و پر محتوای ایرانی، ما را بر آن داشت تا به ترجمه متن اصلی همت گماریم. کتاب حاضر، چکیده مطالب آن کتاب به علاوه مطالب گردآوری شده از منابع متنوع دیگر است و بخش اعظم تصاویر مندرج در آن کتاب را نیز همراه خود دارد. علاوه بر آن، تصاویری نیز از آثار باستانی دوره هخامنشیان که در موزه‌های آرمیتاژ روسیه، میهوی ژاپن و متروپولیتن نیویورک نگهداری می‌شوند، به آن اضافه شده‌اند تا در نهایت مجموعه‌ای نفیس و پرمحتوی در اختیار علاقمندان قرار گیرد. قیمت کتاب نیز در مقایسه با متن انگلیسی به حدود یک‌دهم کاهش یافته است تا تعداد بیشتری از هم‌وطنان عزیز قادر به تهیه و مطالعه کتاب باشند. لازم است در اینجا از زحمات سرکار خانم شهناز مجدالاشرافی نیز تشکر کنم که مرا در ترجمه بخشی از متن کتاب اصلی یاری دادند.

بهنام محمدپناه

تابستان ۱۳۸۸